

શું છાપવું

- એક વાર, તમારા માટે: run.pdf, 1 પાન. સત્ર ચલાવતી વખતે આ હાથમાં રાખો.
- દરેક છોકરી માટે એક નકલ: sheets.pdf, 3 પાનાં. પાન ક અને પાન ખ. એટલે દરેક છોકરી માટે 2 પાનાં. પાન ગ ઐચ્છિક છે.
- આ છાપવાની જરૂર નથી: આ માર્ગદર્શિકાનાં પાન 5 થી 7, એટલે જવાબો. એના વિના પણ સત્ર ચાલે છે.

માર્ગદર્શિકા, અવાજની શોધ

જૂથ 4 થી 30 · SDG 4, 5 · ગુજરાતી આવૃત્તિ · પ્રકાશિત · AI translation from English master, Machine translation; English master by Nameet Potnis

આ આવૃત્તિ વિશે. આ આવૃત્તિ અંગ્રેજી સંચમાંથી કૃત્રિમ બુદ્ધિ (AI) વડે અનુવાદ કરવામાં આવી છે. એમાં ભૂલો હોઈ શકે છે. કંઈ સુધારવા જેવું લાગે, કે બીજી રીતે કહેવા જેવું લાગે, તો hello@potnis.org પર લખો — અમે એ સુધારી દઈશું.

About this edition. This edition was translated from the English pack with AI. It may contain mistakes. Write to hello@potnis.org if something should be fixed or said differently — we will update it.

વર્ગમાં જતાં પહેલાં

- અવાજ બોલો, અક્ષરનું નામ ક્યારેય નહીં: "મ્મ્મ્" અને "સ્સ્સ્", "મ" અને "સ" નહીં.
- પાન ખના આઠેય શબ્દ અને એમના જવાબ સત્રના પાન પર છે. લીટીઓ મોટેથી વાંચતી વખતે એ હાથમાં રાખો.
- પાન ગ ફક્ત 60 મિનિટના સત્ર માટે છે. 30 કે 45 મિનિટ માટે પાન ક અને પાન ખ છાપો.
- વર્ગમાં શોધ શરૂ કરતાં પહેલાં કહી દો કે શું ઉપાડવાનું નથી: કચરાપેટીમાંથી કંઈ નહીં, ધારદાર, ગરમ કે વીજળીના પ્લગવાળું કંઈ નહીં.

આ ઘરે એક વાર વાંચી લો. વર્ગમાં તમારે ફક્ત સત્રનું પાન જોઈશે. અહીં "તમે" લખ્યું હોય ત્યાં એનો અર્થ છે સત્ર ચલાવનાર કોઈ પણ: શિક્ષિકા, સ્વયંસેવક, મોટી બહેન.

આ કોના માટે છે

- 4થી 7 વર્ષ માટે. એવી છોકરીઓ જે બોલાતા શબ્દને અક્ષર સાથે જોડવાનું શરૂ કરી રહી છે.
- વાંચન અને લેખન.
- જૂથનું માપ. 4થી 30 છોકરીઓ.
- એક વર્ગમાં અલગ અલગ સ્તર. આ સાંભળવાની પ્રવૃત્તિ છે, એટલે એમાંથી કોઈ બહાર રહેતું નથી. જે છોકરી હજી એક શબ્દ પણ વાંચી શકતી નથી તે આખું સત્ર કરે છે: દરેક શબ્દ તમે મોટેથી બોલો છો અને તે હાથની નિશાની, ખરાની નિશાની કે ચિત્રથી જવાબ આપે છે. જે છોકરી પહેલેથી વાંચતી થઈ ગઈ છે તે શબ્દ શોધનારી બને, જેનું કામ છે જૂથ માટે અઘરા શબ્દ લાવવા — બીજાં કરતાં વહેલો જવાબ આપવો નહીં. એક જ પ્રવૃત્તિ, અંદર જવાના બે રસ્તા.

તમને શું જોઈશે

- દરેક છોકરી માટે એક બાળકોનું પાન, કે સાદો કાગળ જેમાં તે બે ખાનાં દોરી લે
- દરેક છોકરી માટે એક પેન્સિલ, કે બે જણ વચ્ચે એક
- **મફત અને ઔચિત્ક:** બે અક્ષર લખવા માટે પાટિયું કે દીવાલની જગ્યા, અને આંગળી ચીંધવા માટે વર્ગમાં જે વસ્તુઓ પહેલેથી છે તે
- **અહીં કશામાં પૈસા લાગતા નથી.**

સત્ર આ રીતે કેમ ગોઠવ્યું છે

અવાજ, અક્ષરનું નામ ક્યારેય નહીં. મ નો અવાજ ગણગણાટ છે, "મ્મ્મ્". સ નો અવાજ સિસકારો છે, "સ્સ્સ્". અક્ષરને નામ હોય છે અને અવાજ પણ, અને આજે ફક્ત અવાજનું જ કામ છે. તમે એક વાર પણ નામ બોલશો, તો આખો કલાક એ જ પાછું સાંભળવા તૈયાર રહો.

બે અવાજ જાણીજોઈને એકબીજાથી દૂર રાખ્યા છે. મ અને સ મોઢામાં સાવ જુદા લાગે છે. જે છોકરી બ અને ભ વચ્ચે ગોટાળો કરે છે તે બરાબર જ સાંભળે છે અને ખરેખર અઘરા ભેદ સામે ઊભી છે — એટલે જ એવી જોડીઓ પછી આવે છે.

બધાં એક જ ક્ષણે નિશાની કરે છે. તમે ત્રણ ગણો ત્યારે બધા જવાબ એકસાથે દેખાય છે, એટલે કોઈ છોકરી પડખેવાળીનો હાથ વાંચતી નથી અને કોઈ છોકરી હારી જતી નથી. એથી જ એ જવાબોની તમારા માટે કિંમત પણ રહે છે.

શબ્દો તો ફક્ત વાહક છે. તમારા જૂથમાં ન વપરાતો કોઈ પણ શબ્દ બદલીને એ જ પહેલા અવાજવાળો રોજનો શબ્દ મૂકી દો. પાઠ અવાજનો છે.

નિશાની પહેલાં સાંભળવાનું આવે છે. પાન ખ તમે લીટીએ લીટીએ મોટેથી વાંચો છો, સૌથી ધીમી છોકરીની ઝડપે. જે વાંચતી થઈ ગઈ છે તેમને કહો કે તમે શબ્દ બોલી ન લો ત્યાં સુધી પેન્સિલ નીચે રાખે, જેથી કોઈ દોડી ન જાય.

ધીમેથી પૂછેલો સવાલ જ ખરી ચકાસણી છે. "તે શું દોર્યું? એ ક્યા અવાજથી શરૂ થાય છે?" — એકલીને પૂછેલો આ સવાલ નિશાનીઓની આખી હરોળ કરતાં ઘણું વધારે કહે છે, કારણ કે નિશાની અટકળ પણ હોઈ શકે અને ઉતારેલી પણ.

લીટી સાત અને આઠ સત્રમાં પાડી જ નથી. એ જાણીજોઈને છે. એ તમને દેખાડે છે કે છોકરીઓ સાંભળે છે કે વર્ગની ઢબ પાછળ ચાલે છે.

બધાંને સાથે લેવા

જે છોકરી હજી વાંચી શકતી નથી. આ સત્ર તેની આસપાસ જ બાંધ્યું છે. દરેક સૂચના બોલાય છે, પાન પરનો દરેક શબ્દ તમે મોટેથી વાંચો છો, અને જવાબ લખવાને બદલે નિશાની અને ચિત્ર છે. તે અહીં પાછળ નથી, તે બરાબર એ જ કામ કરે છે. ચિત્ર નીચે અક્ષર ન લખી શકે તો પાટિયા પરથી ઉતારે, કે ખાલી રાખે અને તમને અવાજ કહી દે. તે પોતાનું પાન, પોતાનાં બે ચિત્ર સાથે, હાથમાં લઈને સત્ર પૂરું કરે છે.

જે છોકરી મોડી આવે. કામ કરતી કોઈ છોકરીની પડખે તેને બેસાડો અને જૂથ જે લીટી પર પહોંચ્યું હોય ત્યાંથી પાન આપો. એક વાક્યમાં કામ કહી દો: "આપણે શબ્દની શરૂઆતમાં મ્મ્મ્ અને સ્સ્સ્ સાંભળીએ છીએ." તેને પહેલાંની લીટીઓ જોઈતી નથી અને તે પાછળ નથી. જૂથને ફરી શરૂ ન કરાવો, અને બધાંની સામે તે ક્યાં હતી એ ન પૂછો.

વર્ગમાં છોકરાઓ. છોકરાઓ એ જ પ્રવૃત્તિ અને એ જ પાન કરે છે. સત્ર છોકરીઓ પર કેન્દ્રિત રહે છે એ નક્કી થાય છે કોનું સંભળાય છે એના પરથી: નિશાનીના ફેરા અને સમાપનના ફેરા પર નજર રાખો, અને જો એના એ જ થોડા અવાજ આખું સત્ર ઉપાડી લેતા હોય તો ત્રણ ગણવાનું વાપરો જેથી દરેક જવાબ એક જ ક્ષણે દેખાય, પછી વર્તુળમાં ક્રમે ક્રમે ફરો જેથી વારો જીતવો ન પડે. વર્ગમાં શોધ વખતે પહેલાં છોકરીઓને પૂછો.

જો ખોટું પડે તો

વર્ગ અવાજને બદલે અક્ષરનું નામ બોલે છે. એક છોકરી "મૂમ્"ને બદલે "મ" બોલે છે અને આખું જૂથ તેની પાછળ જાય છે. બાકીના સત્રમાં તમે જાતે અક્ષરનું નામ બોલવાનું બંધ કરી દો. પાટિયા પરના અક્ષર તરફ આંગળી ચીંધો અને ફક્ત એનો અવાજ બોલો. જૂથને એક વાર કહી દો: "અક્ષરને નામ હોય છે અને અવાજ પણ. આજે આપણને ફક્ત અવાજ જોઈએ છે." પછી બે સહેલા શબ્દ ફરી કરો. અક્ષરનાં નામ ખોટાં નથી, આજનું કામ નથી એટલું જ.

બધાં સૌથી ઝડપી છોકરીનું ઉતારે છે. હાથ મોજાંની જેમ ઊંચા થાય છે અને તમને ખબર પડતી નથી કે કોણે શું સાંભળ્યું. ત્રણ ગણવા પર જાઓ જેથી દરેક નિશાની એક જ ક્ષણે દેખાય, પછી તેઓ દોરતી હોય ત્યારે બે-ત્રણ છોકરીઓને ધીમેથી, એકલીને પૂછો. તોય ખબર ન પડે તો એ જ તમારો જવાબ છે: નવી જોડી ઉમેરતાં પહેલાં આવતી વાર આ જ બે અવાજ ફરી ચલાવો. એક અવાજ-જોડી ફરી ચલાવવી એ સામાન્ય મહાવરો છે, પાછળ જવું નથી.

એને પોતાના વર્ગ માટે બદલવું

- કોઈ પણ શબ્દને બદલે એ જ પહેલા અવાજવાળો, તમારા વિસ્તારનો રોજનો શબ્દ મૂકો. પાન ખ પર ચાર મ-શબ્દ અને ચાર સ-શબ્દ જ રાખો.
- આ ટાળો: જોડાક્ષરથી શરૂ થતા શબ્દ, જ્યાં બે અવાજ ભેગા દોડે છે (સ્ત્રી, ત્રણ, સ્કૂલ), અને જ્યાં અક્ષર અને અવાજ એકબીજા સાથે બેસતા નથી — બંને જવાબ બચાવી શકાય એવા હોય ત્યાં છોકરીની ભૂલ નથી, શબ્દની છે.
- શ, ષ અને સ એકબીજા સામે ક્યારેય ન મૂકો.** ત્રણેય મોઢામાં પાસે પાસે છે અને ગુજરાતી બોલનારાં ઘણાં શ અને ષ એકસરખાં બોલે છે, એટલે એવું પાન વર્ગ સાંભળી જ ન શકે એવા ભેદની નિશાની માગે છે.
- અલ્પપ્રાણ અને મહાપ્રાણની જોડી ન બનાવો:** બ અને ભ, ત અને થ, ક અને ખ, પ અને ફ. એ જ રીતે મ ને ન કે ણ સાથે ન જોડો — ત્રણેય ગણગણાટ છે.
- વર્ગ ખાલી હોય તો વસ્તુઓને બદલે નામમાં શોધો: "કોનું નામ મૂમ્મથી શરૂ થાય છે?" ફક્ત એ છોકરીઓનાં નામ વાપરો જે પોતે આપે.
- બીજા દિવસે નવી જોડી પસંદ કરતી વખતે: બે અવાજ એકબીજાથી દૂર રાખો. મ અને સ, બ અને ત, ક અને લ, પ અને ર.

એને ટૂંકું કે લાંબું ચલાવવું

30 મિનિટ. 0થી 4 અવાજનું વર્તુળ, 4થી 11 બે અવાજ બે નિશાની, 11થી 16 અવાજની શોધ, 16થી 26 કાગળ પર નિશાની, 26થી 30 સમાપન. વર્ગમાં ફક્ત પાન ખ પૂરું થાય છે, એટલે પાન ક દોર્યા વગર ઘરે જાય છે અને ચિત્ર તમે ગુમાવો છો — અને ચિત્રમાં જ દેખાય છે કે છોકરી તમારો શબ્દ દોહરાવવાને બદલે પોતાનો શબ્દ શોધી શકે છે કે નહીં.

45 મિનિટ. સત્રના પાન પરની ઘડિયાળ.

60 મિનિટ. 0થી 5 અવાજનું વર્તુળ, 5થી 15 બે અવાજ બે નિશાની, 15થી 25 અવાજની શોધ, 25થી 40 કાગળ પર નિશાની, 40થી 60 બીજી અવાજ-જોડી અને સમાપન. છેલ્લા ગાળામાં નિશાની, શોધ અને કાગળનું કામ બ અને ત સાથે ફરી ચલાવો, પાન ગ વાપરીને: બકરી, તારો, બારી, તાળું, બસ, તડકો, બટન, તરબૂચ. નાની ઉંમરના જૂથ માટે એક સત્રમાં બે વિરોધી જોડી એ વધુમાં વધુ છે.

એને સલામત રાખવું

છોકરીઓ વર્ગમાં શોધ કરે છે, એટલે શરૂ કરતાં પહેલાં કહી દો કે શું ઉપાડવાનું નથી. કચરાપેટીમાંથી કંઈ નહીં, ધારદાર કંઈ નહીં, ગરમ કંઈ નહીં, પ્લગ કે વાયરમાંથી કંઈ નહીં. જે મળે એ પોતે ઊંચું કરીને દેખાડવાને બદલે તમારી પાસે લાવે, અને વર્ગ જુએ એ પહેલાં તમે જુઓ. મોઢામાં કશું જતું નથી. કંઈ પણ હાથમાં આપતાં પહેલાં તપાસો કે એ બાળકના મોઢામાં જઈ શકે એમ નથી: તમારા અંગૂઠા અને પહેલી આંગળીથી બનાવેલા કૂંડાળામાં સમાઈ જાય એવું હોય તો એ આ વર્ગ માટે બહુ નાનું છે. બી, મણકા, સિક્કા અને બાટલીનાં નાનાં ઢાંકણાં બહાર. અંતે જે આપ્યું હતું એ ગણીને પાછું લઈ લો.

CC BY 4.0 · Potnis Family / potnis.org. અંગ્રેજીમાં લખાણ અને સંપાદન: નમીત પોટનીસ. શ્રેય આપીને નકલ કરો, છાપો, બદલો અને વહેંચો.

જવાબો અને સત્ર ચલાવવાની સૂચનાઓ

જવાબો અને શું કહેવું, અવાજની શોધ

આ આવૃત્તિ વિશે. આ આવૃત્તિ અંગ્રેજી સંચમાંથી કૃત્રિમ બુદ્ધિ (AI) વડે અનુવાદ કરવામાં આવી છે. એમાં ભૂલો હોઈ શકે છે. કંઈ સુધારવા જેવું લાગે, કે બીજી રીતે કહેવા જેવું લાગે, તો hello@potnis.org પર લખો — અમે એ સુધારી દઈશું.

About this edition. This edition was translated from the English pack with AI. It may contain mistakes. Write to hello@potnis.org if something should be fixed or said differently — we will update it.

જવાબો

પાન ક અને પાન ગ પરનાં ચિત્રોનો એક જ સાચો જવાબ નથી. જે શબ્દ ખરેખર એ અવાજથી શરૂ થતો હોય એ સ્વીકારો. નિશાનીવાળી લીટીઓના જવાબ છે.

પાન ખ માટે મોટેથી વાંચવાના શબ્દો

દરેક શબ્દ બે વાર વાંચો, પહેલો અવાજ ખેંચીને. અક્ષરનું નામ ક્યારેય બોલશો નહીં. લીટી 7 અને 8 જાણીજોઈને સત્રમાં પાડી નથી: એ તમને દેખાડે છે કે છોકરીઓ સાંભળે છે કે વર્ગની ઢબ પાછળ ચાલે છે.

લીટી	આ શબ્દ બોલો	સાચું ખાનું
1	મોર	મ
2	સાબુ	સ
3	સૂરજ	સ
4	માછલી	મ
5	સોય	સ
6	મીઠું	મ
7	સસલું	સ
8	માટી	મ

ચાર જવાબ મ છે અને ચાર સ, અને એ એકાંતરે આવતા નથી. જે પાન પર ઉપરથી નીચે સરસ એકાંતરે નિશાની હોય, એ મોટે ભાગે ઢબ પ્રમાણે મારેલો અટકળનો જવાબ છે. એમાંની બે લીટી તેને ફરી મોટેથી પૂછો.

પાન ગ માટે મોટેથી વાંચવાના શબ્દો

લીટી	આ શબ્દ બોલો	સાચું ખાનું
1	બકરી	બ
2	તારો	ત
3	તાળું	ત
4	બારી	બ
5	તડકો	ત
6	બસ	બ

કોઈ પણ શબ્દને બદલે એ જ પહેલા અવાજવાળો, તમારા વિસ્તારનો રોજનો શબ્દ મૂકી શકાય. પાન ખ પર ચાર અને ચાર જ રાખો. બદલતી વખતે કયા શબ્દો ટાળવા અને કઈ અવાજ-જોડીઓ એકબીજાથી દૂર રાખવી, એ માર્ગદર્શિકામાં છે.

તમને શું દેખાઈ શકે

પાન પર જે છે	એના પછી શું આપવું
નિશાનીઓ આડીઅવળી, અને ધીમેથી પૂછો ત્યારે અવાજ કહી શકતી નથી	સાંભળવાનું નાનું કામ. એક સાથે બે જ શબ્દ, ફક્ત હાથની નિશાની, પાન વગર. આવતા સત્રમાં એ જ જોડી ફરી ચલાવો
નિશાનીઓ મોટે ભાગે સાચી, ચિત્ર પડખેવાળીનું ઉતારેલું	તેની પાસે તેનો પોતાનો એક શબ્દ મોટેથી માગો, અને એ ચિત્ર નીચે લખી આપો. પોતાનો શબ્દ શોધવો એ પછીનું પગલું છે, વધારે સુઘડ નિશાનીઓ નહીં
લીટી 7 અને 8 સહિત બધી નિશાનીઓ સાચી, અને પાન ક પર પોતાના શબ્દો	આવતી વાર તેને શબ્દ શોધનારીનું કામ આપો, અને પાન ગ પર બીજી જોડી અજમાવો

જ્યાં અટકી જાય

જે થાય	જે કહેવું કે કરવું
તે અવાજને બદલે અક્ષરનું નામ બોલે છે	"એ તો અક્ષરનું નામ થયું. એનો અવાજ કયો?" પછી ખેંચીને તમે બોલી દો
તે અવાજને બદલે આખો શબ્દ મોટેથી ફરી બોલે છે	તમે શરૂઆત ખેંચો, "મૂમ્...ઓર", અને ફરી પૂછો
તે પહેલાને બદલે છેલ્લો અવાજ સાંભળે છે	શબ્દ ધીમેથી બોલો અને શરૂ કરતી વખતે ટેબલ પર એક ટકોરો મારો. "ટકોરો, પછી સાંભળો"
લાંબો શબ્દ તેના મનમાં ટકતો નથી	ટૂંકા શબ્દ વાપરો: મોર, સોય, બસ, તારો — સાવરણી કે તરબૂચ નહીં
તે અક્ષર ઊંઘો લખે છે, કે લખતી જ નથી	સાચું ગણો. આજે સાંભળવાનું છે, જોડણીનું નહીં. લેખનના સત્ર માટે નોંધી રાખો
તે બીજી ભાષાનો શબ્દ આપે છે જેનો પહેલો અવાજ સાચો છે	સાચું ગણો અને આખા વર્ગ સામે એમ કહો
વર્ગમાં બહુ ઘોંઘાટ છે	અવાજ ઊંચો કરવાને બદલે વર્તુળ નાનું કરો અને તમારો અવાજ ધીમો કરો
એક જ છોકરી દર વખતે જવાબ આપે છે	ત્રણ ગણવાનું વાપરો, પછી ક્રમે ક્રમે ફરો. તેને શબ્દ શોધનારીનું કામ આપો
તે સમાપનના ફેરામાં બોલતી નથી	તે પોતાના ચિત્ર તરફ આંગળી ચીંધે, શબ્દ તમે બોલો. એ જ તેનો વારો ગણાય

સત્ર પછી

પાન ક સાચવી રાખો. પછીનું વાંચન અને લેખનનું સત્ર "તમારી જોડીદારને તમારાં બે ચિત્ર દેખાડો અને અવાજ બોલો" કહીને શરૂ કરી શકાય. આખા વર્ગમાં લીટી 7 અને 8 નબળી રહી હોય, તો આગળ વધતાં પહેલાં આ જ સંય મ અને સ સાથે ફરી ચલાવો. એક જોડી ફરી ચલાવવી એ સામાન્ય મહાવરો છે અને એમાં કશો ખર્ચ નથી.